

TOTO! JE TLAČOVÁ SPRÁVA

3. decembra 2021, Trenčín

výstava —

OREST DUBAY — KÓD DUBAY

dátum —

sprístupnenie výstavy – štvrtok 9. 12. 2021

miesto —

Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne, Palackého ul. 27 v Trenčíne

Keď si rozložíme ilustrátorské dielo Oresta Dubaya – knihu za knihou – na pomyselnú časovú os a skúsime ho hodnotiť, začne sa nám takmer polstoročie vlniť pred očami. Silné, predátorské diela striedajú utlmené, opakujúce sa motívy a tie zasa (v inom čase a inej knihe) dostávajú nečakanú dynamiku strihom (naozaj), keď sa z nich použije len výrez, či posunutím detailov. Tú energiu, ten mnohotvárnny pohyb vidíme tým jasnejšie, čím väčšiu máme odvahu odstúpiť od premýšľania o diele čisto cez uhol výtvarných konceptov, pomedzi všetky tie hľadania tvarov, formátov a štylizácií. Keď ich odtlačíme a pozrieme sa (aj) na to, v akých „malých“ aj „veľkých“ dejinách vznikali, začína to byť... jednoducho vzrušujúce.

Orest Dubay sa stal fenoménom – kontrastný umelec, rovnako spätý s realistickými grafikami k trilógii Generácia Vladimíra Mináča alebo k románu Mŕtvi nespievajú Rudolfa Jašíka, ako aj s temne snivými Mässerovými doskami k baladám v knihách Stojí stojí mohyla či Išlo dievča po vodu, či s minimalistickou hrou troch farieb v útlej zbierke Laca Novomeského Do mesta tridsať minút. Autor, ktorý sa viac než v čase premieňal, striedal spôsob aj techniku dialógu s textom doslova *až do nespoznania*.

Kontrast medzi realistickými (či skôr tradicionalistickými) a imaginatívnymi (či skôr novátorskými) dielami Oresta Dubaya na stenách Galérie M. A. Bazovského v Trenčíne je dialógom odhaľujúcim svet umelca, ktorý si s ilustráciami robil, čo chcel. Sleduje, ako unikal pred predlohou, ako ju (vlastne veľmi často) pretláčal vlastným snívaním, ako *čiarou*, jej tvarom, sklonením či silou pridával k príbehu ďalšie *linie* bez toho, aby ho ničil. Dekóduje, hľadá v dielach vzory a šablóny, ukazuje, ako sa k nim autor cez desaťročia vracia, ako z jedného motívu dokáže urobiť množstvo variácií.

Ten príbeh tvorby stojí za to vidieť.

Tak pridťe.

Výstavu Oresta Dubaya *Kód Dubay* si môžete pozrieť v Galérii Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne na Palackého ul. 27 od 9. 12. 2021 do 6. 2. 2022.

Výstavu z verejných zdrojov podporil **Fond na podporu umenia**.

Orest Dubay (1919 – 2005)

vyštudoval odbor kreslenia a maľovania na Slovenskej vysokej škole technickej. Od začiatku svojej profesionálnej kariéry zároveň učil: najskôr (od r. 1946) na Katedre výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, potom (od roku 1949) na Vysokej škole výtvarných umení, v r. 1968 – 1971 bol jej rektorom. Bol jednou z kľúčových osobností slovenskej grafickej tvorby. Pôsobil v tzv. Skupine výtvarníkov 29. augusta či v Klube grafikov. Ilustroval desiatky kníh – napríklad Súboj so slávikom Ivana Mojíka (1985) Námestie sv. Alžbety (1960) a Mŕtvi nespievajú (1964) Rudolfa Jašíka či verše Štefana Žáryho Zázračný triezvy koráb (1960), Laca Novomeského Do mesta 30 minút (1963) alebo aj Josefa Václava Sládka V zimním slunci (1962).